

הרב שלמה אבינר – יהדות, חברה, כלכלה *

כולנו סוציאליסטים. כיוון שכולנו יהודים, כולנו סוציאליסטים. לא סוציאליסטים מרקסיסטים או קומוניסטים או אנרכיסטים או עוד עשרות סוגים הקיימים בעולם. אבל אנו עם אחד, כאיש אחד בלב אחד, ולכן לא נוכל לסבול שיהיו בתוכנו עניים שחסר להם החינוך. אנו שומעים להוראה הקצרה של התורה: אפס לא יהיה בך אביון!
התפרסם דו"ח העוני:

2.4 מיליון עניים כלומר 30%

1.4 מיליון מבוגרים עניים כלומר 26%

1 מיליון ילדים עניים כלומר 36%

כמובן, יש הגדרות שונים של קו העוני. אז גם אם נאמץ הגדרה פחות מחמירה, אז לא יהיו 30% אלא 20%. לא 2.4 מיליון אלא 1.6 מיליון. אך גם זה נורא!

על פי ההלכה, ההגדרה של עני, הוא מי שחסר לו החינוך. כמובן, זה משתנה מדור לדור וממקום למקום. אך אם בין נתמכי רווחה, 34% מהילדים מדלגים מידי פעם על ארוחה או מצמצמים אותה – זה עוני. אם 54% מהם לא יכולים לקנות כל ספרי בית-הספר – זה עני. אם 58% מהקשישים מהם לא יכולים לקנות כל תרופותיהם – זה עוני.

שמה תאמרו: ככה זה החיים, הכסף לא צומח על העצים. אז אולי תועילו להסביר לי למה בין כל מדינות ה-OECD אנו בראש הסולם בממדי העוני ואי השוויון. איפה הלב הטוב היהודי? זאת ועוד, אחוז העניים בארצנו עולה משנה לשנה והבעיה הולכת ומחמירה. כל ילד שלישי הוא עני! האם מעבר למספרים כבר פגשתם אדם עני שסופר כל גרוש?! האם ביקרתם בשכונות עוני?! האם חשתם בבשרכם את סבלו של העני?!

ואולי תאמרו: מה נעשה, אנו מדינה ענייה, בעתיד נהיה עשירים, בחסדי ד', אך בינתיים אנו עניים. לא נכון. יש אנשים עשירים מופלגים, מיליונרים וגם מיליארדרים. זו שערורייה: אנשים חכמים, מוכשרים בעלי כח ובעלי אמצעים שהולכים ומשמינים על חשבון העניים שעובדים קשה. אין צורך להיות מרקסיסט כדי להבין שהפועל הפשוט הוא המעניק למוצר את ערכו המוסף, אך הוא כמעט לא נהנה ממנו, אלא הקפיטליסט.

אז מה אני מציע? שנהיה מדינה שוויונית? שתהיה הלאמת כל אמצעי היצור? שיהיה ניהול משותף שלהם? שתהיה חלוקה שוויונית של כל התוצרת?!

לא. לא אמרנו זאת. לא אכפת לנו שיש עשירים מופלגים. אין עינינו צרה בהם. שיהנו ממה שד' העניק להם בחסדו. אך לא נסבול שיהיו עניים.

ובל נתבלבל: העניים האלה אינם דווקא נתמכי רווחה שלא עובדים. ואגב, גם רבים שלא עובדים, אין זה בגלל עצלנות או בטלנות או מפונקות. אלא קשישים וחולים חמורים ואימהות חד הוריות עם הרבה ילדים. על כל פנים גם בין משפחות עם שני מפרנסים שעובדים קשה - יש עניים. אז מה אתם רוצים מהם?! משהו כאן לא תקין. משהו כאן לא נסבל. משהו כאן רקוב.

אז מה אני מציע? זה לא המקצוע שלי. אני אומר שיש להגן על הארץ, אך איני איש צבא. אני אומר שיש לרפא חולים, אך איני רופא. כך אני אומר שיש לתקן את העיוות המעמדי, אך אינו פוליטיקאי או כלכלן. איני נגד כלכלת שוק, איני נגד שוק חופשי, איני קובע שצריך שוק מודרך. אני רק אומר שיש לרסן את הקפיטליזם, בו אלה משמינים על חשבון אלה. יש לשלב בשוק החופשי קצת סוציאליזם. אין סיבה לעשירים לצבור כל כך הרבה כסף, מלבד "קנאת איש ברעהו לרע לו."

זו עבודתם של הפוליטיקאים. לצערנו אין לנו מפלגה או מפלגות שדואגות למעוטי יכולת. אין לנו שמאל חברתי. יש לנו שמאל פוליטי שדואג לערבים. ואולי לפני שאתם דואגים לערבים, תדאגו למעוטי היכולת היהודים.

והעניים שותקים, אולי בגלל שהם ענווים, אולי בגלל שהם מיואשים, אולי בגלל שהם חלשים, אולי בגלל שאין להם בכנסת מייצגים. מידי פעם, המעמד הבינוני מתלונן, כי הוא רוצה יותר לוקסוס, יותר טיולים לחו"ל, יותר מכונית יוקרתית וכדומה. והם זוכים לתמיכת התקשורת.

אבל התקשורת לא מתגייסת עבור המעמד הנמוך. אמר בזמנו מרקס שהדת היא אופיום ההמונים, היא מרדימה אותם שכאילו הכל בסדר. עתה אומרים הניאו-מרקסיסטים מהאסכולה של פרנקפורט שהתקשורת היא אופיום ההמונים, היא המרמה אותם שהכול בסדר. ילדים מדלגים ארוחות זה בסדר. ילדים שאוכלים רק לחם-אורז-אטריות וסובלים מהשמנה זה בסדר. לא ולא! כל ישראל ערבים זה לזה.

כתב הרב שמשון רפאל הירש: "אל יהא הכלל ישראל שרוי בעושר, שעה שיחידים סובלים חרפת רעב. אלא הכלל יתברך בעושרו, רק אם כל חבריו ערבים זה לזה: אם הובטח, שאין בו יחיד חסר לחם" (פירוש על ויקרא, כג, יג).

• המאמר פורסם לראשונה בדף הפייסבוק של הרב אבינר ביום 25/12/2016 תחת השם "כולנו סוציאליסטים"